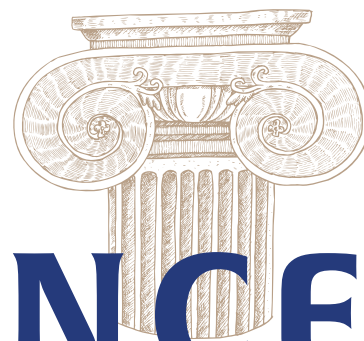

ZIMNÍ KONFERENCE

Univerzitního centra pro studium antické a středověké myšlenkové tradice

středa 27. ledna 2021

Otevřít v Microsoft Teams

9.00 – 9.15

úvodní informace a
představení přednáše-
jících

11.00 – 12.30

Adéla Ebersonová

Středověké knihovny
řeholních kanovníků
sv. Augustina v Třeboni
a Borovanech

15.45 – 17.15

Jan Dienstbier

Arkádští pastýři ve
Velké zahradě lásky

9.15 – 10.45

Klára Petříková

Oblak nevědění a hrani-
ce jazyka

14.00 – 15.30

Vojtěch Bažant

Zažité dějiny Jana
Marignoly

Za všechny seniory všechny zájemce srdečně zvou
Lucie Doležalová a Jan Čermák

V případě nefunkčního odkazu kontaktujte L. Doležalovou

✉ lucie.dolezalova@ff.cuni.cz ☎ 605-758079

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

ZIMNÍ KONFERENCE

Univerzitního centra pro studium antické a středověké myšlenkové tradice

9.15 – 10.45

Klára Petříková

Oblak nevědění a hranice jazyka

Ve 14. století sepsal neznámý kartuzián jeden ze zásadních mystických textů anglického vrcholného středověku s názvem Oblak nevědění. V pětasedmdesáti kapitolách v něm neobyčejně čtivým a živým stylem, navíc nezvykle svým rodným jazykem, rozebírá kontemplativní metodu založenou na Pseudo-Dionýsiově apofatické teologii, jak oproštěním od všeho smyslově vnímatelného vstoupit do „oblaku nevědění“, a přiblížit se tak intelektem nepochopitelnému, nepoznatelnému Bohu. Na úvod příspěvek představí základní autorova teologická východiska ve vztahu k Dionýsiově spisu O mystické teologii v kontextu Dionýsiovských výkladů Tomáše Galla z Vercelli a Huga z Balmy. Dále pojedná o autorově typické opatrnosti ve vztahu k jazyku pramenící z neustálého uvědomování si jeho nedostatečnosti při popisu duchovních věcí. Nakonec příspěvek zmíní, jak autor Oblaku převádí do střední angličtiny Dionýsiovy teologické termíny a jaké jsou možnosti jejich překladu v rámci připravovaného českého vydání textu.

11.00 – 12.30

Adéla Ebersonová

Středověké knihovny
řeholních kanovníků
sv. Augustina v Třeboni
a Borovanech

Třeboňskou kanonii založili roku 1367 bratři Petr, Jošt, Oldřich a Jan z Rožmberka a v roce 1566 byla kvůli úpadku mravů zrušena. Kanonie v Borovanech byla založena kupcem Petrem z Lindy v roce 1455, ale po morové epidemii v roce 1564 de facto zanikla. Majetky těchto kanonií následně přešly do vlastnictví pánů z Rožmberka. V roce 1630 byly kanonie obnoveny a roku 1785 dekretem Josefa II. definitivně zrušeny. Obě kanonie budovaly již od svého založení knihovny. Přestože větší část jejich fondů byla během několikerého stěhování a střídání majitelů ztracena, podařilo se identifikovat celkem 300 rukopisů a 94 svazků s inkunábulemi z třeboňské knihovny a 58 rukopisů a 29 svazků s inkunábulemi z knihovny v Borovanech. V tomto příspěvku dochované části těchto knihoven zhodnotíme z hlediska fyzického popisu, datace, provenience, jazykového rozdělení a především se budeme soustředit na jejich obsah. Následně tyto dvě knihovny porovnáme s dalšími knihovnami řeholních kanovníků sv. Augustina v Čechách (Roudnice nad Labem, Karlov, Salská a Rokycany).

14.00 – 15.30

Vojtěch Bažant

Zažité dějiny Jana Marignoly

Badatelé zkoumající světovou a českou kroniku Jana Marignoly se v různé míře zabývali dílčími aspekty jejího textu. Někteří zkoumali pozdější ohlasy Marignolovy české kroniky, další upozorňovali na dezinterpretace pramenů, jež autor použil pro své převyprávění českých dějin, jiní se věnovali cestopisným pasážím nebo analyzovali Marignolovu koncepci světových dějin. Cestopisné pasáže a vyprávění o českých dějinách jsou částmi kroniky, které badatelé nejčastěji oddělují od zbytku díla, aby je samostatně interpretovali. Tento příspěvek navazuje na analýzu Marignolovy konceptualizace dějin, kterou provedla Anne-Dorothee von den Brincken; zkoumáno zde bude Marignolovo vyprávění o vlastních cestách do střední a východní Asie nikoliv jako samostatná rovina dějepisného textu, nýbrž jako integrální součást výsledného narativu. Konkrétně je tento příspěvek věnován vyprávěcím funkcím, do nichž Marignola stavěl cestopisné pasáže, a historickému konceptu, který autor vytvářel na základě argumentu vlastní zkušenosti a očitého svědectví.

15.45 – 17.15

Jan Dienstbier

Arkádští pastýři ve Velké zahradě lásky

Příspěvek se soustředí na problematiku některých profánních obrazů středověku a pokusí se ukázat, že byly vědomě konstruovány s otevřeným významem, o němž má smysl hovořit pouze v diskursivním smyslu třeba jako o polaritách různých alternativ. Budu se přitom opírat o pojem tzv. metaobrazu, jak s ním pracují američtí teoretici obrazu, přede-

vším W. J. T. Mitchell. Ti pojem metaobrazu charakterizují na základě multistability, která nemusí spočívat pouze na úrovni optického klamu (známá králíko-kachna), ale může být založena i na složitějších vizuálních strategiích, které z vizuální skutečnosti vytváří paradoxní scény interpretace (Poussinovi Arkádští pastýři, Velázquezovy Dvorní dámy nebo Magrittova Dýmka). Zatímco teorie metaobrazů je rozvinutá a diskutovaná zejména pro renesanční a barokní obrazy (Victor I. Stoichita), pro středověk se o nich tolik nemluví. Přesto se nabízí spojit ji s koncepty, se kterými přišla především německá literárně orientovaná uměnověda v souvislosti s interpretací profánního umění. Tito autoři mluví o "konverzačních kusech" (Konversationstücke / Michael Curschmann, Eckard Conrad Lutz, Stefan Matter) nebo o "topografii kontrastů" (Harald Wolter-von dem Knesebeck), čímž se snaží způsob, jakým byly vnímány topologické charakteristiky protikladně působících motivů v rámci jednoho uměleckého díla/objektu. Obrazy (např. Velká zahrada lásky anonymního Mistra E. S.) měly nejspíš sloužit jako katalyzátory diskuse, přičemž se nepočítalo s jejich jednoznačnou interpretací, ale spíše s konkurujícími si možnostmi (např. pohled na středověkou lásku – minne, který je jak idealizující, tak satirický). Tento pohled nejen umožňuje nové pohledy na řadu památek domácího umění (především nástěnných maleb a prací uměleckého řemesla), jak se o to pokouším ve své připravované knize, ale zároveň otevírá řadu obecných otázek ohledně problematiky diskursivního chápání středověkých látek (ve smyslu něm. Stoffe), ať už zpracovávaných literárně či výtvarně. Rád bych proto tímto příspěvkem otevřel mezioborovou diskusi na toto téma.

